

Міністерстві юстиції України, Генеральній прокуратурі, МВС, Конституційному Суді, Верховному Суді, Вищому Арбітражному Суді.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про національну програму інформатизації» // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – С. 181.
2. Закон України «Про Концепцію національної програми інформатизації України» // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 27-28. – С. 182.
3. Біленчук П.Д. Криміналістика (криміналістична техніка): Курс лекцій / К82 П.Д. Біленчук, А.П. Гель, М.В. Салтевський, Г.С. Семаков. – К.: МАУП, 2001. – 216 с.
4. Жалдак М.И. Система подготовки учителя к использованию информационных технологий в учебном процессе / М.И. Жалдак. – М., 1989. – 48 с.
5. Хахановський В.Г. Організація підготовки фахівців по боротьбі зі злочинністю у сфері високих технологій / В.Г. Хахановський // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2001. – № 3. – С. 201–204.
6. Снігерьев О.П., Волкова Н.Л. До проблеми підготовки фахівців у галузі протидії комп'ютерній злочинності // Актуальні проблеми підготовки кадрів і роботи з персоналом оперативних служб міліції: Тези доп. Міжнар. наук.-практ. конференції. Ч. II – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2003. – С. 173-177.

Данильчук В.Г.

старший судовий експерт,

Закарпатський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр

Міністерства внутрішніх справ України

ВИЗНАЧЕННЯ ДИСТАНЦІЇ БЛИЗЬКОГО ПОСТРІЛУ ПРИ СТРІЛЬБІ ІЗ САМОЗАРЯДНОГО МИСЛИВСЬКОГО КАРАБІНУ «ОП-СВТ» КАЛІБРУ 7,62X54R

Аналіз слідчої і експертної практики показує, що при розслідуванні кримінальних правопорушень, скоєних із застосуванням вогнепальної зброї, нерідко виникає необхідність визначення дистанції близького пострілу.

Проблемі визначення дистанції пострілу з різних систем, моделей та зразків вогнепальної зброї в останні десятиліття приділяється все більше уваги.

Однак особливості морфології слідів близького пострілу із самозарядного мисливського карабіну «ОП-СВТ» калібру 7,62x54R до теперішнього часу не досліджувалися. У зв'язку з цим було проведено експериментальне дослідження з метою визначення даних особливостей.

Експериментальна стрільба здійснювалась із використанням трьох самозарядних мисливських карабінів «ОП-СВТ» калібру 7,62x54R із частково зношеними каналами стволів, мисливськими патронами калібру 7,62x54R з оболонковими кулями виробництва ЛПЗ «Луганського патронного заводу», в мішені з білої тканини. Стрільба здійснювалась на дистанціях від 0 см (упор) до 250 см.

Аналіз слідів близького пострілу, утворених із самозарядних мисливських карабінів «ОП-СВТ» калібру 7,62x54R, дозволив встановити наступні закономірності.

При пострілах з карабіну на дистанціях від 0 см (упор) і до 35 см, утворюються розриви тканини, які формуються газо-пороховим струменем та стовпом повітря який передує кулі. При цьому на дистанціях 0-25 см утворюються хрестоподібні та краплеподібні розриви з поширенням їх елементів в горизонтальній і вертикальній площинах. Довжина розривів від центру пошкодження до 110 мм (дистанція від 0 см до 2 см), до 120 мм (дистанція 3 см), до 165 мм (дистанція від 5 до 10 см), до 145 мм (дистанція 15 см), до 100 мм (дистанція 20-25см). На дистанціях 30-33 см розриви хрестоподібно-клаптеві або Т-подібні довжиною до 70 мм. На дистанції 35 см розриви Т-подібні довжиною 20-30 мм. Із дистанцій понад 40 см пошкодження утворюється безпосередньо самим снарядом (кулею).

Термічна дія порохових газів і зерен пороху, як правило, спостерігається на дистанціях до 5 см у вигляді слабовиражених ділянок опалення поверхневого шару ниток тканини.

Механічна дія порохових зерен, як правило, відсутня. В окремих випадках механічна дія порохових зерен у вигляді слабовиражених порушень ниток може спостерігатися на дистанціях від 3 см до 5 см.

Поясок обтирання починає проглядатися при стрільбі з дистанції понад 30 см. При цьому в більшості випадків по пояску обтирання можливо встановити кількість нарізів каналу ствола.

Кіптява пострілу з різним ступенем інтенсивності відкладається на відстанях до 50 см. В окремих випадках слабо виражене відкладення кіптяви пострілу може спостерігатися і на дистанціях до 60 см.

На дистанціях до 15 см кіптява відкладається у вигляді двох зон – центральної та периферійної. Відкладення в центральній зоні інтенсивне, в периферійній – меншої інтенсивності та відображається у формі островів та хмароподібної форми. Розміри центральної зони при пострілі в упор – до 35 мм, з дистанції 1 см – до 60 мм, з 3 см – до 70 мм, з 5 см – до 80 мм, з 7 см – до 110 мм, 10-15 см до 130 мм. На дистанціях понад 15 см межі між центральною і периферійною зонами не визначаються.

При стрільбі з дистанцій від упору і до 8 см у відкладені кіптяви проглядається малюнок у вигляді чотирьох променів краплеподібної форми, що розходяться від пошкодження. При пострілі в упор довжина променів до 60 мм, на дистанції 1 см довжина променів – до 65 мм, на дистанції 3 см – до 70 мм, 5 см – до 80 мм, 7 см – до 110 мм.

Зерна порошу спостерігаються на дистанціях від 1 см. На дистанціях 3-20 см спостерігаються поодинокі зерна порошу, на дистанціях понад 25 см і до 60 см більшість зерен порошу відкладаються у вигляді розрідженого осипу. Окремі зерна порошу спостерігаються і за межами осипу.

На дистанціях 60-80 см кількість зерен порошу незначна, на дистанціях 90-200 см спостерігаються поодинокі зерна порошу. На дистанціях понад 200 см зерна порошу не спостерігаються.

Виявлення за допомогою дифузно-копіювального методу гомогенного відкладення іонів міді можливо на дистанціях до 55 см.

В окремих випадках вкрай слабо виражене гомогенне відкладення може спостерігатися на дистанціях до 60 см. Гомогенне відкладення у вигляді двох зон (центральної і периферійної) спостерігається при стрільбі на дистанціях до 45 см.

Розміри гомогенного відкладення при стрільбі в упор до 30x38 мм, з дистанцій 1 см – до 50x55 мм, 5 см – до 80x85 мм, 10 см – до 130x140 мм, 15 см – до 155x160 мм, 20 см – до 125x130 мм, 25 см – 105x115 мм. На дистанціях понад 30 см зовнішні межі зон не визначаються, розмиті.

На дистанціях від 0 см до 15 см проглядається виражене відкладення металу у вигляді розбіжних від пошкодження чотирьох променів каплевидної форми. Довжина, променів при пострілах в упор до 55 мм, з дистанції 1 см – до 65 мм, 3 см – до 70 мм, 5 см – до 80 мм, 7 см – до

70 мм. На дистанціях 10-15 см відкладення слабовиражене з нечіткими межами.

На дистанціях 30-70 см основна маса точкових і дрібнозернистих відкладень локалізовано у вигляді осипу, дрібнозернисті відкладення переважають над точковими. На дистанціях 80-150 см вони розподілені відносно рівномірно. На дистанціях понад 150 см і до 250 см спостерігаються поодинокі відкладення.

Результати експериментальних досліджень дозволили встановити морфологічні характеристики слідів із самозарядного мисливського карабіну «ОП-СВТ» калібру 7,62x54R на дистанціях від 0 см (упор) і до 250 см, що надасть істотну допомогу при визначенні дистанції пострілу при стрільбі з даної зброї.

Список використаних джерел:

1. Никитин И.И., Резван А.П., Чулков И.А. Сравнительные характеристики следов близкого выстрела при стрельбе из 7,62 мм автомата Калашникова (АКМ) и 7,62 мм самозарядного карабина Симонова // Судебная экспертиза. 2012. № 1(29). Волгоград: ВА МВД России.

2. Латышов В.И., Чулков И.А. Характеристики следов близкого выстрела при стрельбе из 9-мм пистолета ГШ-18 // Судебная экспертиза. 2013. № 2(34). Волгоград: ВА МВД России.

3. Визначення відстані пострілу при стрільбі з газових пістолетів і револьверів: Метод. рекомендації. / А.В. Кофанов, В.В. Назаров. – К.: Знання України, 2008. – 59 с.

Жеребак В.С.

*завідувач відділу біологічних досліджень та обліку,
Закарпатський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України*

СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ МОЛЕКУЛЯРНО-ГЕНЕТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ БІОЛОГІЧНИХ СЛІДІВ ЛЮДИНИ

Одне з найважливіших наукових досягнень у галузі криміналістичної ідентифікації останніх трьох десятиліть полягає в розробленні А. Джеффрісом та впровадженні в середині 80-х р.р. ХХ ст. у практику розкриття й розслідування злочинів методів дослідження